

RONDJE TUKHUT

1 Algemene Informatie

Naam van de Route	: Rondje Tukhut
Opsteller	: Dirk v.d. Oetelaar
Vertrekpunt	: de Tukhut, Rue de Luin 4, Sy
Aankomstpunt	: de Tukhut, Rue de Luin 4, Sy
Afstand	: 3 km // 7 km // 9 km // 11 km
Moelijkheidsgradatie	: licht // normaal // pittig // zwaar
Hoogteverschil	: totale stijging/daling = 50 tot 160 m // langste stijging = 110 m
Hoogste punt v.d. route	: 230 m (buiten Verlaine)
Laagste punt v.d. route	: 120 m (de Ourthe en Tukhut)
Parkeren	: tegenover de Tukhut, op gratis parkeerterrein
Horeca	: bistro-restaurant "la Comène" in Verlaine (na 4,5 km) en "Ferme de Palogne" (na 8 km)
Bijzonderheden	: deze route is absoluut ongeschikt voor kinderwagens en rolstoelen
Datum opstellen	: versie 3.2: 30 mei 2010 // versie 1.0: 10 oktober 2003

2 Inleiding

Deze wandeling voert u langs en door de prachtige Ourthe-vallei en door een tweetal beekdalen. Ook zult u tijdens deze wandeling een mooi zicht hebben op de grote (klim) rotsmassieven die de Ourthe-vallei in de directe omgeving van de Tukhut sieren. Tijdens deze wandeling komt u overigens ook door Verlaine-sur-Ourthe, een zusterdorpje van Sy, gelegen aan de andere kant van de Ourthe.

3 Aard van de wegen

Deze route gaat afwisselend over zowel teerweggetjes, halfverharde wegen en bospaadjes. Soms is de ondergrond hard, dan weer zacht, soms nat en dan weer droog. Een enkele keer zult u moeite moeten doen om een beekje over te steken.

4 Aanbevolen uitrusting

- Goede en stevige (berg)schoenen van 'B' tot 'BC' kwaliteit
- Eenvoudig rugzakje met regenpak
- Kaart van de omgeving
- Drinken en eten.

5 Route-aanduiding

Deze route is niet expliciet gemarkeerd. U zult diverse tekens en markeringen tegenkomen maar die hebben niets met deze wandeling te maken. U zult deze wandeling dus met behulp van deze omschrijving en de kaart moeten afleggen.

6 Kaarten

- NGI-kaart, nummer: 49/5-6, schaal 1:20.000 (1 cm = 200 m)
- Deze kaart is ook te koop in de Tukhut. Vraag erom bij de dienstdoende patron.

7 Overige

- Bij deze wandeling hoort ook een [Speurtocht – Rondje Tukhut](#), speciaal bestemd voor kinderen van 6 tot 13 jaar. U vindt deze speurtocht in het wandelboek van de Tukhut. Maar u kunt deze speurtocht ook downloaden van de wandelpagina van de Tukhut website. De vragen in de tekst van deze wandeling verwijzen naar de vragen op het speurtocht-formulier.
- Opmerkingen over en aanvullingen op deze routebeschrijving kunt u via E-Mail sturen naar info@tukhut.nl. Uw suggesties worden dan beoordeeld, en indien van toepassing, in de volgende versie van deze route-beschrijving verwerkt.

8 Routebeschrijving

- Bepakt en bezakt loopt u goed gemutst de Tukhut uit en steekt u de weg over.
- U komt dan op een pleintje dat afgezet is met grote stenen bloembakken. In het midden staat een mooie walnotenboom. **(vraag 1)**
- U steekt het pleintje over en net voordat u de met gras bedekte oever van de Ourthe bereikt, gaat u rechtsaf.
- U volgt het halfverharde pad langs de oever van de rivier. Het blijkt een prachtig laantje te zijn waarvan de bomen in de zomer rode bladeren dragen. Het zijn dan ook rode beuken.
- Aan het einde van dit pad bereikt u een rotonde. **(vraag 2)** Rechts van u staat een groot huis op een soort van `terp`. Als u even de moeite neemt om rond het huis te lopen dan zult u zien dat dit huis `Big-Moustache` (grote snor) heet. Hierover is wel een en ander te vertellen.
  - o De `Big Moustache` was ooit eigendom van een Nederlander die luisterde naar de naam: `Mr. Dr. Boudijk-Bastiaanse` Of die titels wel echt waren? Daar werd in de omgeving veel over gespeculeerd. Wat wèl echt aan hem was, was zijn immens grote snor. Vandaar de naam van zijn onderkomen. Je kon er heel goedkoop overnachten. Maar het was alom bekend dat de enige regelmatige bewoners, afgezien van hemzelf, de kakkerlakken en ander ongedierte waren. Hij had wel een imposante verschijning, zeker als hij boodschappen ging doen in Hamoir. Dat deed hij altijd met zijn bijzondere auto, een grote Amerikaanse cabriolet met een zeer opvallende roze kleur. Op een dag was Mr. Moustache echter spoorloos verdwenen. Het gerucht ging dat hij was opgepakt. Maar waarvoor? Wie het weet, mag het zeggen ..... Na een grondige opknapbeurt is dit gebouw momenteel in gebruik als een groepsaccommodatie van `Funadventure`. Dat is een buitensportbedrijf dat in Sy is neergestreken.
  - o O ja, er valt hier nog wat te zien: Net rechts van deze rotonde, zowat tegen de `Moustache` aan, staat een betonnen paal met een lampje erop. Op deze paal worden de waterstanden ten gevolge van overstromingen bijgehouden. Kijk maar eens goed en constateer dat er in het verleden momenten zijn geweest dat u niet alleen natte voeten zou hebben gehaald.
- Steek de rotonde over **(vraag 3)** en vervolg het pad stroomafwaarts langs de rivier. Het pad wordt nu half verhard.
- U gaat onder de spoorbrug door **(vraag 4)** en meteen rechtsaf. Er gaat hier een smal en behoorlijk steil paadje tegen het spoortalud omhoog. Volgens het blauwe bordje loopt u nu een stukje van de "Paze Di Pri Les Djardins ???" in de richting van Sy.
- U loopt tussen het spoor (rechts) en een grote zwarte kalkrots (links) door. Voorbij de rots daalt het pad iets naar links (GR-teken). Waar het pad op de verharde weg uitkomt, gaat u rechtdoor.
- Links ziet u een kerkhof. **(vraag 5)**
  - o Dit kerkhof is vrij toegankelijk en wat meteen opvalt zijn de toch vaak voorkomende Nederlandse namen in dit Franse taalgebied. Ook ligt hier de kunstschilder Jean v.d. Meulen begraven. Hij is in België bekend geworden om zijn schilderijen met als thema "de Ardennen".
- Vervolg het pad en ga meteen na het tweede woonhuis (huisnr. 3) linksaf. **(vraag 6)**
- Dit pad (de "balade des lapins") loopt omhoog en gaat over in een trap om zo op een weg uit te komen. Steek deze weg over en ga rechtdoor.
- Neem het eerste pad links (wederom de "balade des lapins").
  - o Merk op dat de ondergrond nu verandert in leisteen in de vorm van plaatjes die schuin uit de grond komen.
- Ook dit pad komt weer op een teerweggetje uit.
- U steekt dit teerweggetje schuin naar links over.

- U vervolgt het pad door een in de bodem uitgehakte trap te bestijgen. Het pad wordt hier steeds smaller en u moet tussen een hek en een stenen muur door zien te komen. Het wordt er niet makkelijker omdat hier in het zomerseizoen overvloedig brandnetels blijken te groeien. Voorzichtig dus. Toch is dit wel een leuk padje. Met name de begroeiing op het muurtje is het bekijken waard. Het pad komt uit op een asfaltweggetje.
- Ga hier rechtsaf en volg het weggetje dat even verder "Rue des Pinsons" blijkt te heten. **(vraag 7)** Deze weg loopt bij een huis met nr. 14 dood in een soort rotonde zonder middencirkel!
- Rechts van de (rust)bank staat een bordje met opschrift "Balade rochier de la Vierge". Volg dit pad **(vraag 8)** dat steil in een beekdal afdaald.
- Bij een Y-splitsing houdt u links aan. Het pad gaat dan weer even omhoog om vervolgens weer omlaag te gaan. Laat u niet van de wijs brengen door de over het pad gevallen bomen en door de vele aan de andere zijde van het beekdal zichtbare paadjes.
- Vervolg gewoon uw weg aan de linker zijde van het dal, u komt vanzelf bij de oversteekplaats.
- Hier kunt u de (al dan niet drooggevallen) beekvallei oversteken en verder omlaag lopen totdat u rechts een ondiepe grot tegenkomt.
- Loop hieraan voorbij totdat u op een pad bij de Ourthe uitkomt. Er staat een ijzeren bankje. Ga hier maar eens even zitten en kijk eens goed om u heen: **(vraag 9)**
  - o De rots links van u, heet de '*Vierge*'. Dat is Frans voor de 'Maagd'. Daar wordt natuurlijk moeder Maria mee bedoeld. Dat is waarschijnlijk ook de reden dat er wat hogerop in de rots een gestileerd beeldje is aangebracht dat Maria met kind voorstelt.
  - o Aan uw rechterhand bent u net een weiland gepasseerd. Aan de overkant daarvan ziet u een nog groter massief, dat de '*Vignoble*' heet, boven de bomen uitsteken. Door het pad langs de Ourthe naar rechts te volgen, kunt een bezoek aan deze rots brengen.
- Als u klaar bent met rondkijken, gaat u linksaf en volgt u de Ourthe stroomopwaarts over een verhard pad. **(vraag 10)**
  - o U loopt nu over een pad dat oorspronkelijk in de Romeinse tijd is aangelegd. Zo'n pad heet ook wel een 'Heirbaan' of een 'Via Romana'. Het oorspronkelijke pad is niet overal zichtbaar omdat er in de moderne tijd beton overheen is gestort. Maar soms houdt het beton op en komt het oude pad weer in zijn volle glorie tevoorschijn.
- Volg dit pad tot bij de spoorbrug. Hier was u eerder tijdens deze wandeling ook al. U heeft nu twee mogelijkheden:

Optie 1A: Terug naar de Tukhut (0,5 km):

- U gaat onder de brug door.
- En volgt het pad langs de rivier stroomopwaarts.
- Als u dit pad blijft volgen bent u in 5 à 10 minuten weer terug bij de Tukhut.

Optie 1B: De wandeling vervolgen (4,5 / 6,5 / 8,5 km):

- Ga voor de spoorbrug, links tegen het talud omhoog (heeft u eerder al gedaan). Weer boven aangekomen gaat u nu rechtsaf. Gebruik de voetgangersbrug langs de spoorbrug om hiermee de Ourthe over te steken. **(vraag 11)**
- Aan de andere kant van de rivier gaat u dan weer (steil) naar beneden en vervolgt u de wandeling **stroomafwaarts** langs de rivier. Dit pad ligt ingeklemd tussen de spoordijk (links) en de rivier (rechts). **(vraag 12)**
- Wat verderop wijkt het spoor van de rivier en wordt het allemaal wat breder. Blijf het pad volgen. Als u naar rechts weer een mooi uitzicht op de rotsen aan de overkant van de rivier hebt, moet u goed op een Y-splitsing van het pad letten. Ga hier linksaf. (Hebt u de Y-splitsing gemist dan loopt u even verderop tegen een beekje aan dat van links komt. Keer dan om en loop zo'n 40 meter terug. Neem dan het pad naar rechts.)
- Volg het pad tot aan de spoordijk. Steek hier het beekje over. Het pad zal spoedig weer langs de Ourthe gaan lopen. **(vraag 13)**

- U volgt dit pad tot aan een enorme eik.
- Ga na deze eik meteen linksaf en volg het half verharde pad met een tunnel onder het spoor door.
- Volg het halfverharde en stijgende pad als maar rechtdoor totdat u op een grote doorgaande weg uitkomt.
- Steek de weg **niet** over en ga hier linksaf. **Let op:** Deze weg is een druk bereden weg waar vaak erg hard wordt gereden. Dus let goed op elkaar en op de kinderen. U volgt deze weg zo'n 300 m. U komt dan bij een huis uit (ws. met huisnr. 3?).
- Ga net na dit huis linksaf en volg het kleine dalende asfaltweggetje langs weer een ander huis (rechts) met nr. 2. Even verder komt dit weggetje uit op een ander asfaltweggetje.
- Ga hier linksaf. U volgt dit licht dalende weggetje dat langs een beekje loopt. **(vraag 14)** Dit beekje blijkt de 'Nanchenioule' te worden genoemd.
- Loop dit weggetje af totdat u bij huis met nr. 4 uitkomt **(vraag 15)** .
Hier ziet u links een picknicktafel. **(vraag 16)**
- Als u al dan niet gebruik hebt gemaakt van deze pauzevoorziening volgt u wederom het asfaltweggetje.
- Zoals u kunt lezen loopt u hier de bebouwde kom van het dorpje 'Verlaine' in. Als u nog meer zekerheid wilt hebben dat u de juiste weg te pakken hebt, dan moet het zo zijn dat op het huis met nr. 4 links van u de straatnaam "Chemin de Nanchenioule" te lezen staat.
- Even verder passeert u aan de linkerhand de kerk en dan bevindt u zich in de "Chemin des Charançons".
  - o Bij deze kerk bevindt zich het monument voor de gevallen van de oorlog '40-'45 uit dit dorp. Dit gebruik treft u in elk Belgisch dorp aan. Waarom zien we zo iets trouwens niet wat vaker in Nederland? **(vraag 17)**
- Aan het einde van deze straat volgt u de weg met een bocht naar rechts en staat u plotseling op het "place Vendôme".
  - o Kijk eens goed door grote poorten en hekken naar de prachtige gebouwen aan uw rechterhand. U waant zich even op het Parijse evenbeeld van dit 'pleintje'.
- Ga even verder links de "chemin de Sy" in. U hebt vast al wel door, dat deze weg u weer terug naar de Tukhut zal voeren.
- Even verder hebt u naar links alvast een paar mooie doorkijkjes naar 'ons' pittoreske dorpje.
- De weg loopt verder omlaag en even later ontwaart u aan de linkerkant een gezellig bistro-restaurant, "la Comène" genaamd (deze uitspanning schijnt op dinsdagen gesloten te zijn).
  - o Volgens de patrones is het woord "la Comène" een Waalse verbastering van het Franse woord "la comuninal" dat zo iets betekent als: "gemeenschapshuis". U kunt haar overigens in het Nederlands aanspreken want onze patrones blijkt van Vlaamse komaf te zijn. Ze hebben zowaar een website: www.lacomene.be. Kortom een aardige plaats om uw inwendige mens van een al dan niet alcoholische spoeling te voorzien.
- Vanaf hier zijn er weer twee mogelijkheden:

Optie 2A: Terug naar de Tukhut (1,5 km):

- U verlaat de taverne en gaat linksaf. U volgt de dalende weg. Dit is wellicht het minst interessante deel van de hele wandeling? Of het moet zijn dat u links nog een paar mooie doorkijkjes op Sy kunt ontdekken. Volg dit terugweggetje naar beneden. U komt nu weer bij een (andere) spoorbrug.
- Ga nu voor deze spoorbrug rechts omhoog. Bovenaan gaat u linksaf en steekt u via de voetgangers brug langs het spoor weer de Ourthe over.
- Als u aan de andere kant weer naar beneden loopt, gaat u op de weg aangekomen, linksaf. Passeer aan de linkerkant hotel en taverne 'a la Ferme', neem de bocht naar rechts, passeer rechts hotel "Au Cheval Blanc" en u bent weer terug bij het uitgangspunt: 'de Tukhut'.

EINDE

Optie 2B: De wandeling vervolgen (3,5 of 5,5 km)

- U verlaat, uitgerust en verkwikt, de taverne en gaat rechtsaf. U loopt dezelfde weg weer terug tot aan het "Place Vendôme".
- Ga hier linksaf de "chemin du Puits" in. Loop deze straat uit tot aan een Y-splitsing.
- Ga hier rechtsaf (**vraag 18**) en volg de weg omhoog tot bij het huis aan de rechterkant met nr. 24.
- Volg na dit huis de weg met een scherpe bocht naar links en verder omhoog. Volgens een wit bord aan de rechterkant verlaat u nu Verlaine. Naar links heeft u hier hele mooie uitzichten op de Ourthe-vallei, Verlaine en Sy. (**vraag 19**) Volg dit teerweggetje nog zo'n 500 meter. De weg maakt dan een scherpe bocht naar rechts en gaat onder hoogspanningskabels door. (**vraag 20**)
- Ga hier linksaf een half verhard landbouwweggetje in. Volgens het blauwe wandelbordje volgt u nu een stuk van de route die "Balade de Verlaine" heet. Het pad begint licht te dalen. Wellicht overbodig u erop te wijzen dat er ook hier weer van prachtige vergezichten te genieten valt? Maar toch even gezegd....
- Na zo'n 800 m maakt het pad een scherpe knik naar links (tussen elektriciteitsmast en schuur). U knikt natuurlijk mee en even verder gaat het pad het bos in. Het wordt nu een steil dalend pad. U wandelt tussen wat vakantie-optrekjes door. Bij de eersten daarvan hebt u al een mooi uitzicht op de enorme rotsen van het '*Nanduire*' massief.
- U volgt het dalende pad verder tot bij een T-splitsing. Er zijn hier nu weer twee mogelijkheden:

Optie 3A: Terug naar de Tukhut (1 km): (Deze optie moet u nemen als de rivier erg hoog staat. Bij de andere optie (3B) zult u anders natte voeten halen)

- Ga op de T-splitsing linksaf en volg een teerweggetje tussen de vakantiehuisjes door.
  - o Na een groot bruin houten huis aan de rechterkant hebt u een mooi uitzicht op weer een andere rots. Aan de andere kant van de rivier ziet u de '*Cathedrale*'. Wellicht zo genoemd omdat er min of meer twee torens in de rots te zien zijn.
  - o Het zal u wellicht opgevallen zijn dat er in deze wandeling vier rotsen in de Ourthe-vallei met name genoemd zijn (vet en schuin gedrukt in de tekst). Als u in de Tukhut overnacht, dan ligt u op een kamer die naar één van deze rotsen is vernoemd.
- Dit weggetje komt uit op een betonpad langs de rivier. Ga hier linksaf en volg de rivier stroomafwaarts.
- Op een bepaald moment passeert u een groot bruin met wit vakwerkhuis. Zo'n 25 meter verder is er links in de rots een koperen plaquette aangebracht.
  - o Vrij vertaald komt de inhoud van de tekst neer op het volgende: "Te voet langs de rotsen / Richard Heintz / de burgermeester van Sy en de schilder van de Ardennen is op 26 mei 1929, 58 jaar oud, plotseling overleden."
- Na deze gedenkplaat gelezen te hebben, vervolgt u het pad langs de rivier tot bij een (andere) spoorbrug. Ga hier onderdoor en klim naar links omhoog. Bovenaan gaat u linksaf en steekt via de voetgangersbrug langs het spoor weer de Ourthe over.
- Als u aan de andere kant weer naar beneden loopt, gaat u, op de weg aangekomen, linksaf. Passeer aan de linkerkant hotel en taverne "a la Ferme", neem de bocht naar rechts, passeer rechts hotel "Au Cheval Blanc" en u bent weer terug bij het uitgangspunt: 'de Tukhut'.

EINDE

Optie 3B: De wandeling vervolgen (3 km) (Deze optie moet u overigens niet nemen als het water in de rivier erg hoog staat. U loopt dan namelijk het risico natte voeten te halen. Kies bij hoog water daarom voor optie 3A om bij de Tukhut terug te komen.)

- Ga op de T-splitsing rechtsaf en volg een teerweggetje tussen de vakantiehuisjes door. **(vraag 21)**
- Na zo'n 500 meter maakt dit weggetje een scherpe bocht naar rechts en omhoog. In deze bocht kunt u naar links van de weg af, een pad in. Dit pad gaat tussen een beukenhaag (rechts) en rij sparren (links) door. Volg dit pad tot u op een betonpad uit komt dat langs de rivier loopt.
- Ga hier rechtsaf en volg dit gecombineerde voetpad/fietspad zo'n 250 meter stroomopwaarts. U komt nu bij een grote voetgangersbrug uit. **(vraag 22)**
- Ga hier overheen en aan de andere kant bent u aangekomen bij "Ferme de Palogne".
  - o U zult vast met mij eens zijn dat dit een uitgelezen plekje is om van een goed glas Belgisch gerstenat te genieten (Let wel: Vanaf hier is het nog zo'n 2 km terug naar de hut!!!). De kinderen kunnen zich hier ondertussen prima in de speeltuin vermaken.
  - o Ook is het mogelijk om hier kajaks en mountainbikes te huren. En er kan hier zelfs een spelletje tennis en midgetgolf gespeeld worden. Hebt u nog wat puf over dan is het de moeite waard een bezoek aan het "chateaufort de Logne" te brengen. Bij de receptie (accueil of ontvangst) kunt u alle info krijgen die u maar wilt.
  - o "Ferme de Palogne" heeft ook een eigen website: www.palogne.be
- Goed, dan nu de laatste twee kilometer: Ga wederom met de voetgangersbrug de rivier over. En volg het betonpad langs de rivier stroomafwaarts (dus richting waar u vandaan kwam). **(vraag 23)**
- Na ongeveer een kilometer dit pad gevolgd te hebben maakt de rivier een scherpe bocht naar links. Aan de overkant van de rivier hebt u nu een prachtig zicht op het '*Nanduire*' massief. Zo'n 200 meter verder hebt u aan de rechterkant een mooi uitzicht op weer een andere rots. Aan de andere kant van de rivier ziet u de '*Cathedrale*'. Wellicht zo genoemd omdat er min of meer twee torens in de rots zijn te zien.
  - o Het zal u wellicht opgevallen zijn dat er in deze wandeling vier rotsen in de Ourthevallei met name genoemd zijn (vet en schuin gedrukt in de tekst). Als u in de hut overnacht, dan ligt u op een kamer die naar één van deze rotsen is vernoemd.
- Op een bepaald moment, met de spoorbrug al in zicht, passeert u een groot bruin met wit vakwerkhuis. Zo'n 25 meter verder is er links in de rots een koperen plaquette aangebracht.
  - o Vrij vertaald komt de inhoud van de tekst neer op het volgende: "Aan de voet van deze rotsen is / Richard Heintz / de burgermeester van Sy en de schilder van de Ardennen, op 26 mei 1929, 58 jaar oud, plotseling overleden."
- Na deze gedenkplaat gelezen te hebben, vervolgt u het pad langs de rivier tot bij de spoorbrug. **(vraag 24)** Ga hier onderdoor en klim naar links omhoog. Bovenaan gaat u linksaf en steekt via de voetgangersbrug langs het spoor weer de Ourthe over.
- Als u aan de andere kant weer naar beneden loopt, gaat u op de weg aangekomen, linksaf. Passeer aan de linkerkant hotel en taverne "a la Ferme", neem de bocht naar rechts, passeer rechts hotel "au cheval blanc" en u bent weer terug bij het uitgangspunt: 'de Tukhut'. **(vraag 25)**

EINDE